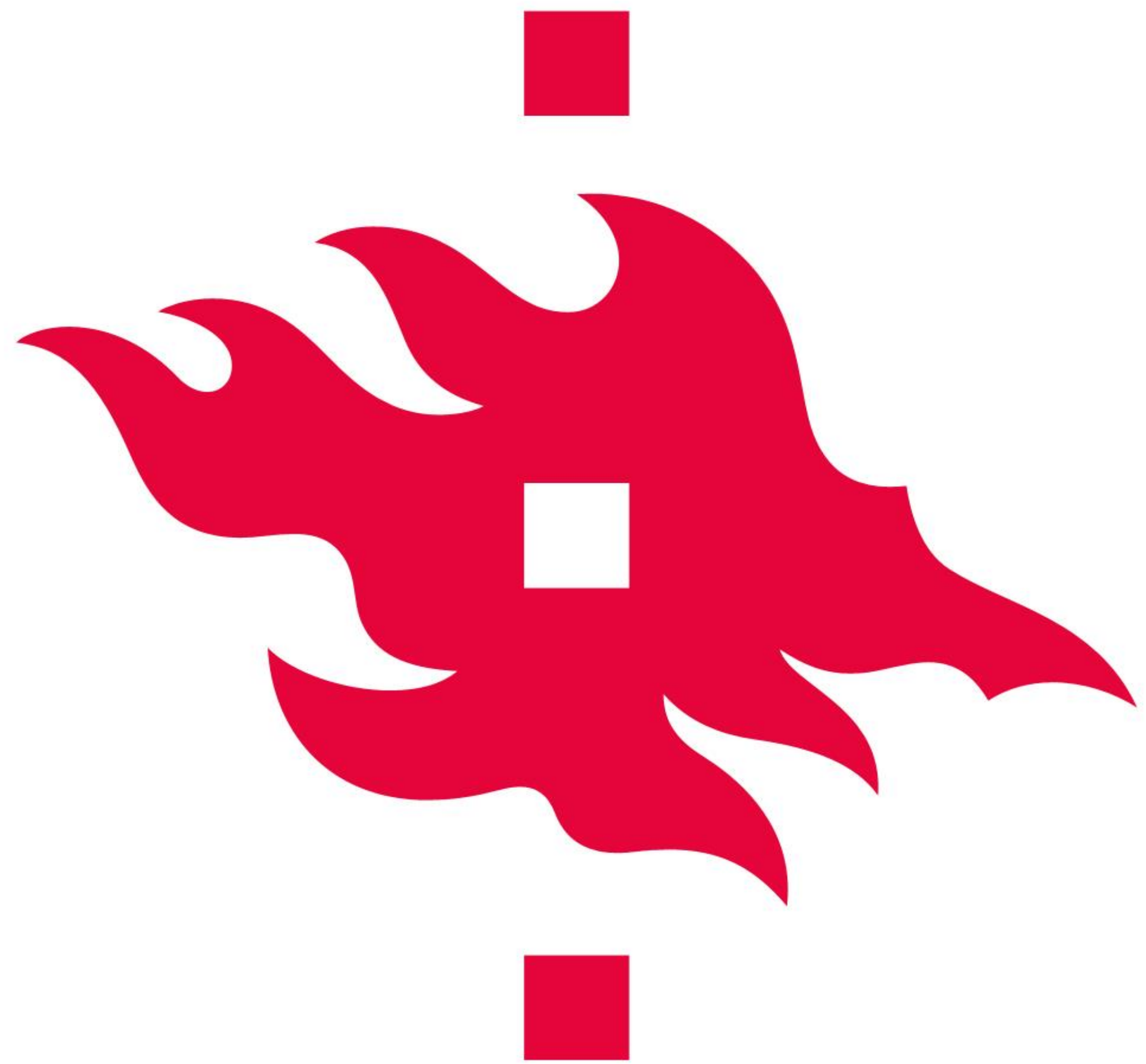

Janette Sivula
Mikaela Valkama-Jansson
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2025

NUOREN MOTIVOINTI TYÖELÄMÄÄN – SOSIAALITYÖN NÄKÖKULMA [ITÄ- UUDENMAAN HYVINVOINTIALUE, TYP]

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Nuorisotyöttömällä tarkoitetaan 15–24-vuotiasta nuorta, joka ei ole työsuhteessa, ei työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään eikä ole päätoiminen opiskelija. Nuorisotyöttömyys nähdään kasvavana ja monisyisenä ongelmana, joka voi johtaa nuorten syrjäytymiseen työmarkkinoilta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2024.) Nuorten motivoitumista työelämään pyritään edistämään nuorten parissa tehtävällä motivointityöllä.

Käytäntötutkimus toteutettiin yhteistyössä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) sosiaalialan ammattilaisten kanssa. Siinä tarkasteltiin, millaisia motivoinnin keinoja ammattilaiset hyödyntävät tällä hetkellä, sekä millaisten keinojen he uskoisivat olevan tehokkaita ja käyttökelpoisia, kun nuoria motivoidaan työelämään. Lisäksi selvitettiin nuorten motivoinnin mahdollisuuksia ja haasteita.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Käytäntötutkimuksen aihe syntyi työyhteisön arkipäiväisestä toiveesta kartuttaa lisää tietoa nuorten motivoinnista työelämään sosiaalityön keinoin. Tavoitteena oli, että tutkimustuloksia pystyisi hyödyntämään konkreettisesti TYP-yhteisön motivointityön kehittämisessä. Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä sovellettiin Ryanin ja Decin (2000) itseohjautuvuusteoriaa, jonka mukaan ihmisen motivaation syntyy vaikuttaa kolme psykologista perustarvetta: autonomian kokemus, pystyvyyden kokemus sekä yhteenkuuluvuuden tunne.

Tutkimuskysymykset olivat:

Mitkä ovat keskeiset keinot, joilla sosiaalialan ammattilaiset motivoivat nuoria työelämään?

Mitä mahdollisuuksia ja haasteita nuorten motivoimisessa on, sosiaalialan ammattilaisten näkökulmasta?

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto kerättiin anonyymien kyselylomakkeen avulla. Kyselyssä oli viisi kysymystä, joista ensimmäinen oli Likert-asteikollinen kysymys ja loput neljä olivat avoimia kysymyksiä. Tutkimukseen osallistui viisi TYP-yhteisön sosiaalialan ammattilaista, jotka toimivat joko sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan tehtävissä.

Aineisto analysoitiin teoriaohjaavalla aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Kyselylomakkeen kysymykset oli muotoiltu tutkimuskysymysten pohjalta, jolloin teoria toimi apuna ja ohjenuorana analyysille Tuomen ja Sarajärven (2018) ohjeiden mukaisesti. Aineisto teemoiteltiin, koodattiin ja pelkistettiin koskemaan nuorten motivoinnin keinoja sekä motivoinnin mahdollisuuksia ja haasteita.

TULOKSET

- Tällä hetkellä käytössä olevina motivoinnin keinoina korostuvat nuorten kannustaminen, kykyihin ja vahvuuksiin keskittyminen sekä positiivisen palautteen antaminen. Ammattilaiset tukevat autonomian kokemusta antamalla nuorten asettaa itse itselleen tavoitteita. Lisäksi työyhteisössä hyödynnetään erilaisia työskentelytapoja, kuten ratkaisukeskeistä työskentelyä ja valmentavaa työotetta.
- Jatkossa käyttökelpoisiksi motivoinnin keinoiksi nimettiin esimerkiksi ryhmätyöskentely, kurssi- ja vapaaehtoistoiminta ja entistä tiiviimpi henkilökohtainen tuki työnhaussa sekä työelämän ensiaskeleilla. Ammattilaiset kuvaavat hyödylliseksi sen, että nuori pääsisi tutustumaan opiskelu- ja työpaikkoihin tutustumiskäyntien, työkokeilun tai kuntouttavan työtoiminnan kautta.
- Nuorten motivoinnilla nähdään olevan suuria mahdollisuuksia. Ammattilaiset ovat huomanneet, että ulkoisen motivoinnin myötä on mahdollista herättää nuorten sisäistä motivaatiota pidemmällä tähtäimellä. Motivointi olisi hyvä aloittaa riittävän varhain, minkä lisäksi sen tulee olla oikea-aikaista ja pitkäjänteistä työskentelyä ilman kiirehtimistä. Tämä toimii sekä mahdollisuutena että haasteena.

- Nuorilla mahdollisesti esiintyvät mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä sosiaaliset vaikeudet nähdään merkittävänä haasteena motivoinnissa. Työelämä ei välttämättä näyttäydy houkuttelevalta vaihtoehdolta, jos nuori on tottunut elämään etuuksilla tai vanhempien tuella. Haasteita aiheuttavat lisäksi esimerkiksi yhteiskunnan yksilö- ja suorituskeskeinen kulttuuri.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Tämä käytäntötutkimus nostaa esiin esimerkiksi seuraavanlaisia kehitysideoita nuorten parissa tehtävään motivointityöhön:

- Ryhmätyöskentelyn hyödyntäminen (mm. työnhaku- ja motivaatioryhmät)
- Nuoren ohjaaminen yhteisölliseen ja velvoittavaan toimintaan, kuten vapaaehtoistyöhön tai erilaisille kursseille
- Tiiviimpi henkilökohtainen tuki ja oma työvalmentaja ja/tai tukihenkilö nuorelle
- Suunnitelmallinen, strukturoitu ja pitkäaikainen työskentely nuoren kanssa
- Erilaisiin opiskelu- ja työpaikkoihin yhdessä tutustuminen ja jalkautuminen

LÄHTEET

Ryan, R. & Deci, E. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. DOI:[10.1037/0003-066X.55.1.68](https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta <https://sotkanet.fi/sotkanet.fi/metadata/indicators/189#:~:text=Nuorisoty%C3%B6%C3%B6n%20on%2015%20%2D%2024%2Dvuotias,2%20luvussa%20tarkoitettu%20p%C3%A4%C3%A4toiminen%20opiskelija>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi [E-kirja].